

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
ERTMS: Werkbezoek Staatssecretaris en tijdelijk	561267		

Middelburg, 7 november 2024

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de besluitvorming door de staatssecretaris om de tweede implementatiestap van ERTMS (inclusief proefbedrijf) in Zeeland te doen, is op 18 oktober namens het OZO mobiliteit een brief aan de staatssecretaris verzonden. In deze brief (bijgevoegd) wordt bij de staatssecretaris aangedrongen op heroverweging van zijn besluit. Wanneer dit besluit blijft staan, wordt geconstateerd dat dit alleen kan wanneer het maximale wordt gedaan om de hinder voor de reiziger te beperken.

Op 18 oktober was staatssecretaris Jansen voor een bezoek aan Covra in Zeeland. Gedeputeerde Van der Maas heeft aansluitend op dat moment hem gesproken en de boodschap zoals verwoord in bovengenoemd brief aan hem overgebracht en aangedrongen dat het werkbezoek over OV zo snel mogelijk plaats zou vinden. Zodat hierbij ook ruimte was voor een gesprek met partijen over zijn besluit ten aanzien van ERTMS.

Op 4 november hebben wij naar aanleiding van dat verzoek staatssecretaris dhr. Jansen ontvangen in het provinciehuis in Middelburg. Met bestuurders van de Zeeuwse gemeenten Goes en Vlissingen, de voorzitter van Stichting Scholierenvervoer Zeeland en de regiomanager van VNO NCW hebben wij de staatssecretaris duidelijk gemaakt dat we de keuze voor de Zeeuwse lijn ongewenst blijven vinden vanwege de te verwachten hinder voor reizigers.

De staatssecretaris heeft begrip getoond voor de zorgen van de Zeeuwse partijen, maar blijft bij zijn besluit om de proef in Zeeland te laten plaatsvinden. Dit met het oog op de landelijke afweging die hij te maken heeft. Hij heeft als belangrijkste redenen benoemd dat het effect van eventuele storingen op een groter deel van het Nederlandse spoornetwerk beperkter is als het in Zeeland plaatsvindt dan bij andere overwogen locaties (olieverwerking) en dat het goed aansluit op vervolgstappen in de implementatie van ERTMS, waardoor er in zuidwest Nederland een samenhangende invoering van ERTMS komt.

Daarop hebben wij benadrukt dat we willen dat de Zeeuwse reiziger zo min mogelijk overlast ervaart, zoals eerder is aangegeven in de brief die de Zeeuwse overheden op 18 oktober j.l. hebben gestuurd aan de staatssecretaris. Daarnaast is aandacht gevraagd voor het imagoaspect. Wij maken ons zorgen over de onrust over de bereikbaarheid van Zeeland en de gevolgen die dit voor onderwijsinstellingen en het aantrekken van werknemers door bedrijven kan hebben.

Om de overlast te beperken, is een maatregelenpakket met de staatssecretaris afgesproken (bijgevoegd de aan de Provincie verstuurd brief hierover). Tijdens het overleg van 4 november heeft de staatssecretaris bevestigd dat met betrokkenen zoals gemeenten, onderwijsinstellingen en

werkgevers in Zeeland zal worden gewerkt aan de precieze uitwerking en invulling van het maatregelenpakket. Daarbij wordt graag de lokale en regionale kennis benut en samen nagedacht over de beste maatregelen om maximaal de hinder te beperken. Ook de staatssecretaris onderkent het belang om het imago van de bereikbaarheid van Zeeland aandacht te geven en wil dit als belangrijk punt bij de verdere stappen betrekken.

Gedeputeerde Van der Maas heeft tot slot nadrukkelijk aangegeven dat wij verwachten dat snel het proces wordt gestart met de Zeeuwse partijen om de maatregelen uit te werken. Ten eerste om vertrouwen bij de reiziger te vergroten, maar zeker ook omdat wij vinden dat dit ook een harde randvoorwaarde is om überhaupt ERTMS in Zeeland te kunnen implementeren.

Tijdslijn van de eerdere gesprekken

Zoals wij u eerder hebben aangegeven hebben wij vanaf de eerste contacten in mei 2024 met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) over de mogelijke keuze voor het proefbaanvak ERTMS in Zeeland aangegeven dat wij daar tegenstander van zijn. Die weerstand vanuit Zeeland, verwoord door de gedeputeerde, heeft geleid tot gesprekken met andere regio's. De inhoudelijke beperkingen op deze locaties bleken naar de mening van IenW uiteindelijk te groot om hier een proefbaanvak in te richten.

Dinsdag 25 juni werd een overleg tussen minister Harbers en gedeputeerde Van der Maas gevoerd. Minister Harbers gaf daarin opnieuw de redenen weer waarom de Zeeuwse lijn de voorkeur had als proefbaanvak. Gedeputeerde Van der Maas gaf de argumenten waarom wij daar tegenstander van zijn. Uit het overleg kwam dat de minister zijn opvolger, de staatssecretaris in het nieuwe Kabinet Schoof, zou meegeven dat het nog geen gelopen race was om dit in Zeeland te gaan doen. De verwachting was aan onze kant dat na de komst van een nieuw kabinet er tijd zou zijn om in gesprek te gaan over waarom dit voor Zeeland ongewenst is.

Op vrijdag 28 juni was een bezoek van de CEO van ProRail dhr. Voppen, de CEO van NS dhr. Koolmees en de directeur van OV en Spoor van het ministerie van I&W. In dit gesprek stonden de problemen met de betrouwbaarheid van het Zeeuwse spoor en de ambities van Zeeland naar de toekomst centraal. In dit gesprek werd uiteraard ook de inhoudelijke voorkeur van de sectorpartijen voor Zeeland als proefbaanvak genoemd. Vanuit ons is aangegeven gezien onze weerstand tegen het proefbaanvak daar niet verder over in gesprek te gaan, want wij wilden de gesprekken juist richten op het verbeteren van de betrouwbaarheid en de groeiambities op het spoor.

In de periode juli en augustus is ambtelijk contact gezocht vanuit IenW om gesprek te voeren onder welke voorwaarden ERTMS als proefbaanvak in Zeeland zou kunnen. Daarover is vanwege ons duidelijk ingenomen standpunt, namelijk tegenstander van het proefbaanvak in Zeeland, hierover het gesprek niet aangegaan. Aangegeven is welke spoorambities er voor de toekomst zijn vanuit Zeeland en dat wat ons betreft dát het onderwerp van gesprek zou moeten zijn met de nieuwe staatssecretaris.

Op dinsdag 10 september vond het eerste korte gesprek over spoor met de nieuwe staatssecretaris plaats. Hoewel gedeputeerde Van der Maas bewust was dat de aanleiding primair het proefbaanvak ERTMS was en niet onze wens om over de spoorambities te spreken, voelde hij zich tijdens het gesprek toch overvallen door de stelligheid waarmee de staatssecretaris zijn voorkeur voor het proefbaanvak ERTMS in Zeeland uitsprak en aangaf dat de keuze op Zeeland zou gaan vallen. Argumenten daartegenin brengen hielpen in dat gesprek niet meer. Door de gedeputeerde is aangegeven dat heel Zeeland hier sowieso tegenstander van zou zijn en als het desondanks toch zou gebeuren dat dit besluit stevige maatregelen ten behoeve van de reiziger zou moeten bevatten voor korte en middenlange termijn.

Op vrijdag 13 september vond de eerder voorbereide sessie van NS en ProRail voor Provinciale Staten plaats naar aanleiding van de eerdere verstoringen in Zeeland. Deze bijeenkomst was vanuit NS en ProRail voorbereid op verzoek van Provinciale Staten. Het was niet aan deze partijen om Provinciale Staten op dat moment over de gesprekken over het proefbaanvak ERTMS te informeren. Het was aan de staatssecretaris om hier een besluit over te nemen en hier vervolgens over te communiceren.

Op maandag 16 september is besloten dat - aangezien duidelijk was dat de voorkeur bleef om het proefbaanvak in Zeeland in te richten - het wenselijk was een lijst met maatregelen voor de reiziger aan te leveren. Daarbij is aangegeven dat die lijst voor ons het minimale was wat nodig was om het voor de reiziger enigszins draagbaar te kunnen maken. Uit ambtelijke contacten hadden wij opgemaakt dat zou worden gemikt op besluitvorming op z'n laatst bij het BO MIRT van 6 november.

Op maandag 23 september vond over de maatregelen een eerste gesprek plaats met lenW. In dat gesprek bleek dat lenW niet bereid was maatregelen te nemen gericht op goederenvervoer, omdat die beperkt overlast zouden ondervinden en de spoorgoederenvervoerders zich juist voorstander hadden getoond om het proefbaanvak in Zeeland in te richten. In dat gesprek bleek dat het besluit van de staatssecretaris en communicatie daarover met de voortgangsrapportage ERTMS aan de Tweede Kamer werd voorbereid, die begin oktober naar de Kamer gestuurd moest worden. De lijst van aangeleverde maatregelen ging verder dan waar vanuit lenW op dat moment over kon worden besloten. Daarom diende nog een vervolgoverleg plaats te vinden.

Gezien de versnelling in tijd hebben wij het verstandig gevonden om ook de wethouders van de gemeenten die het meest geraakt zouden gaan worden te betrekken. Op woensdag 25 september heeft gedeputeerde Van der Maas wethouder Boonman van Vlissingen en wethouder Smit van Middelburg telefonisch geïnformeerd. Naar aanleiding van die telefoongesprekken bestond de behoefte om de koers nader af te stemmen. Daarover is gesproken op vrijdag 27 september. De gedeputeerde heeft het dilemma op tafel gelegd of je enkel blijft aangeven dat je tegen bent of aangeeft dat je tegen bent maar wel een maatregelenpakket voor het beperken van hinder afspreekt. Afsproken is dat de wethouders ook hun collega's van Veere en Goes zouden informeren.

Op woensdag 2 oktober vond met lenW het afsluitende gesprek over het maatregelenpakket plaats. Vanuit lenW kon het maatregelenpakket worden goedgekeurd, waarbij is aangegeven vanuit lenW dat het maatregelenpakket nu ruimhartig werd ingevuld. Door gedeputeerde Van der Maas is aangegeven dat hij erbij bleef en dat hij vond, gezien de hinder, dat het niet zou moeten plaatsvinden in Zeeland. Maar als het onvermijdelijk was, dat het alleen kon met het maatregelenpakket om de hinder te beperken. In dit gesprek is extra aandacht gevraagd voor de communicatie. In het gesprek van 2 oktober is vervolgens de brief besproken die de staatssecretaris bij de voortgangsrapportage ERTMS aan de Tweede Kamer en parallel aan de Provincie Zeeland zou toesturen. Besproken werd dat dit op donderdag 3 oktober daarmee openbaar zou worden.

Donderdagochtend 3 oktober vroeg is vervolgens met de wethouders van Goes, Middelburg, Vlissingen en Veere gesproken over het besluit van de staatssecretaris wat naar buiten zou komen. Daar was uiteraard onvrede over dat de staatssecretaris dit besluit ging nemen en werd afgesproken om snel voorbereidingen te treffen om Gemeenteraden en Staten te informeren. In de loop van de ochtend is door de staatssecretaris de informatie over zijn besluitvorming aan de Tweede Kamer gestuurd en de brief met maatregelen (bijgevoegd) aan ons gestuurd. Zo kort mogelijk daarna bent u als Staten middels een brief die door ons was voorbereid in de dagen ervoor geïnformeerd. Op donderdag 3 oktober heeft gedeputeerde Van der Maas met de staatssecretaris gebeld over de ontstane reuring in Zeeland. Daarop heeft de staatssecretaris toegezegd op korte termijn op werkbezoek te komen om het OV in Zeeland en specifiek het proefbaanvak ERTMS breder met de regio te bespreken. Dit heeft uiteindelijk op maandag 4 november plaatsgevonden.

Tot slot

Dit betekent voor ons dat we de komende weken regie nemen, samen met de andere partijen, op het snel duidelijk krijgen van de manier waarop het voor de reiziger goed geregeld wordt en waardoor vertraging niet tot nauwelijks optreedt.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Brief OZO
2. Brief staatssecretaris aan Provincie Zeeland

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.